

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση T-138/14

Randa Chart

κατά

Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)

«Εξωσυμβατική ευθύνη — Τοπικός υπάλληλος τοποθετημένος στην αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αίγυπτο — Λήξη συμβάσεως — Παράλειψη της αντιπροσωπείας να αποστείλει στον αιγυπτιακό οργανισμό κοινωνικής ασφαλίσεως τη βεβαίωση περί λήξεως της συμβάσεως του υπαλλήλου καθώς και να τακτοποιήσει εκ των υστέρων την κατάστασή του αυτή — Παραγραφή — Διαρκής ζημία — Εν μέρει απαράδεκτο — Αρχή της χρηστής διοικήσεως — Εύλογος χρόνος — Άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων — Κατάφωρη παραβίαση κανόνα δικαίου που απονέμει δικαιώματα σε ιδιώτες — Βεβαία ζημία — Αιτιώδης συνάφεια»

Περίληψη – Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 16ης Δεκεμβρίου 2015

- Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Έλλειψη νομιμότητας — Ζημία — Αιτιώδης συνάφεια — Έλλειψη συνδρομής μιας εκ των προϋποθέσεων — Απόρριψη της αγωγής αποζημιώσεως στο σύνολό της*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ)
- Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Έλλειψη νομιμότητας — Κατάφωρη παραβίαση του δικαίου της Ένωσης — Παραβίαση του δικαίου τρίτης χώρας — Δεν περιλαμβάνεται — Εξαίρεση — Παραβίαση που συνιστά επίσης παραβίαση του δικαίου της Ένωσης*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41)
- Εξωσυμβατική ευθύνη — Ζημία — Ζημία δεκτική αποζημιώσεως — Ζημία έχουσα διαρκή χαρακτήρα — Περιλαμβάνεται — Προϋποθέσεις*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ)
- Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Αιτιώδης συνάφεια — Ζημία που προκύπτει από παράλειψη θεσμικού οργάνου να ενεργήσει — Υλική ζημία προκαλούμενη σε πρώην τοπικό υπάλληλο λόγω παραλείψεως μιας αντιπροσωπείας της Ένωσης να ολοκληρώσει τις διοικητικές διατυπώσεις που επιβάλλονται κατόπιν της λήξεως των καθηκόντων του ενδιαφερομένου — Αποφασιστικής σημασίας αιτία της ζημίας που δεν έγκειται στη συμπεριφορά της αντιπροσωπείας της Ένωσης — Δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ)

5. *Αγωγή αποζημιώσεως — Προθεσμία παραγραφής — Έναρξη — Διαρκής ζημία — Ημερομηνία που λαμβάνεται υπόψη*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 46)

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 49, 50)

2. Για τη στοιχειοθέτηση εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, η προϋπόθεση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται σε θεσμικό όργανο απαιτεί να αποδεικνύεται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.

Συναφώς, παράβαση εθνικής ρυθμίσεως τρίτης χώρας δεν μπορεί να συνιστά, καθαυτή και μόνη της, παραβίαση του δικαίου της Ένωσης ικανή να στοιχειοθετήσει εξωσυμβατική ευθύνη αυτής. Αντιθέτως, όταν μια τέτοια παράβαση εθνικής ρυθμίσεως συνιστά ταυτόχρονα παραβίαση κανόνα δικαίου της Ένωσης, ιδίως παραβίαση γενικής αρχής του δικαίου της Ένωσης, η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης μπορεί να θεμελιωθεί. Ειδικότερα, όσον αφορά παραβίαση από αντιπροσωπεία της Ένωσης του δικαίου τρίτης χώρας όσον αφορά την έκδοση βεβαιώσεων περί λήξεως της συμβάσεως υπαλλήλου της, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διαπράττεται προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως, υπό την έννοια του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, ιδίως, της αρχής του εύλογου χρόνου. Εντούτοις, η αρχή της χρηστής διοικήσεως, όταν συνιστά την έκφραση συγκεκριμένου δικαιώματος όπως το δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός εύλογου χρόνου εξέταση των υποθέσεών του, υπό την έννοια του ως άνω άρθρου 41, πρέπει να θεωρείται ως κανόνας δικαίου της Ένωσης που έχει ως σκοπό την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες. Εξάλλου, τα θεσμικά όργανα, τα λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης δεν διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως ως προς την τήρηση, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Κατά συνέπεια, η απλή διαπίστωση παραβιάσεως της αρχής αυτής από μια αντιπροσωπεία της Ένωσης αρκεί για την απόδειξη της υπάρξεως κατάφωρης παραβιάσεως.

(βλ. σκέψεις 51, 108, 109, 113-115)

3. Η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης δεν στοιχειοθετείται παρά μόνον όταν ο ενάγων πράγματι υπέστη πραγματική και βεβαία ζημία. Η προϋπόθεση περί υπάρξεως βεβαίας ζημίας πληρούται μόνον όταν η ζημία επίκειται και μπορεί να προβλεφθεί με αρκετή βεβαιότητα, έστω και αν δεν μπορεί ακόμη να υπολογιστεί αριθμητικώς με ακρίβεια.

Όσον αφορά τις ζημίες διαρκούς χαρακτήρα, ζημίες που ανανεώνονται κατά τη διάρκεια διαδοχικών περιόδων και οι οποίες αυξάνονται κατ' αναλογίαν του χρόνου που παρέρχεται πρέπει να λογίζονται ως αποζημιωτέες. Δεν μπορεί να καλύπτεται από τον ορισμό αυτόν η υλική ζημία που αποτελείται από τα διοικητικά έξοδα και τα έξοδα δικηγόρου στα οποία υποβλήθηκε πρώην τοπικός υπάλληλος για την ανανέωση των τίτλων διαμονής και εργασίας του εντός κράτους μέλους, καθώς και για την κτήση της ιθαγενείας του κράτους αυτού, λόγω παραλείψεως μιας αντιπροσωπείας της Ένωσης να τακτοποιήσει την κατάστασή του, μετά την παραίτησή του, εντός τρίτης χώρας, όταν η εν λόγω παράλειψη φέρεται ότι παρεμπόδισε τον ενδιαφερόμενο να επιστρέψει στην ως άνω χώρα. Πράγματι, τα έξοδα αυτά, ακόμη και αν είχαν προκύψει επανειλημμένα σε διάστημα πολλών ετών, έχουν στιγμιαίο χαρακτήρα, καθόσον πραγματοποιήθηκαν τελικά κατά την ημερομηνία της κινήσεως έκαστης εκ των επίμαχων διοικητικών διαδικασιών και τα ποσά τους δεν αυξήθηκαν κατ' αναλογία του χρόνου που παρήλθε.

Δεν μπορεί ακόμη να χαρακτηριστεί διαρκής η ζημία που συνίσταται στα έξοδα ταξιδιού στα οποία υποστηρίζεται ότι υποβλήθηκε ο ενδιαφερόμενος για να επιστρέψει στην τρίτη χώρα όπου βρίσκεται η εν λόγω αντιπροσωπεία της Ένωσης. Συγκεκριμένα, εκ της φύσεώς τους, τέτοια έξοδα προκύπτουν πράγματι κατά την ημερομηνία πραγματοποίησής τους από τα επίμαχα ταξίδια και δεν αυξάνονται κατ' αναλογία του χρόνου που παρέρχεται.

(βλ. σκέψεις 52, 81, 82, 86)

4. Στον τομέα της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, η προϋπόθεση σχετικά με την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας απαιτεί η εν λόγω ζημία να προκύπτει με αρκούντως άμεσο τρόπο από την προσαπτόμενη συμπεριφορά, η οποία πρέπει να είναι η γενεσιουργός αιτία της ζημίας, δεδομένου ότι δεν υφίσταται υποχρέωση να αποκαθίσταται κάθε βλαπτική συνέπεια, έστω και απομακρυσμένη, μιας παράνομης καταστάσεως.

Συναφώς, στις περιπτώσεις στις οποίες η φερόμενη ως ζημιολόγος συμπεριφορά συνίσταται σε παράλειψη, είναι ειδικότερα αναγκαίο να υπάρχει η βεβαιότητα ότι η εν λόγω ζημία προκλήθηκε όντως από τις προσαπτόμενες παραλείψεις και δεν προκλήθηκε ενδεχομένως από συμπεριφορές διακριτές από τις προσαπτόμενες στο εναγόμενο θεσμικό όργανο. Έτσι, όσον αφορά αγωγή πρώην τοπικού υπαλλήλου αφορώσα την υλική ζημία που υπέστη λόγω προβαλλόμενης παραλείψεως μιας αντιπροσωπείας της Ένωσης να τακτοποιήσει την κατάστασή του, μετά την παραίτησή του, έναντι των τοπικών αρχών, αν η ως άνω παράλειψη είχε ως αποτέλεσμα ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπόρεσε να επιστρέψει για να εργαστεί και να διαμείνει στο κράτος όπου είναι εγκατεστημένη η εμπλεκόμενη αντιπροσωπεία της Ένωσης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι απόφαση του ενδιαφερομένου να αγοράσει διαμέρισμα εντός του κράτους μέλους διαμονής και να συνάψει ενυπόθηκο δάνειο προς τούτο είναι αποτέλεσμα, με καθοριστικό τρόπο, προσωπικής του επιλογής και όχι της προσαπτόμενης συμπεριφοράς. Συναφώς, υφίσταται, το πολύ, έμμεσος μόνο σύνδεσμος αιτίου-αιτιατού μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και των αποφάσεων αγοράς και δανείου.

(βλ. σκέψεις 53, 132, 133)

5. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 55-58)